

Hoàn thiện công tác quản lý chi đầu tư xây dựng cơ bản từ ngân sách nhà nước tại thị xã Duyên Hải, tỉnh Trà Vinh

TRẦN MINH THUY*

Trong 3 năm (2017-2019), chi đầu tư xây dựng cơ bản (XDCB) từ ngân sách nhà nước (NSNN) tại thị xã Duyên Hải, tỉnh Trà Vinh ngày càng gia tăng nhằm đáp ứng nhu cầu phát triển kinh tế - xã hội của địa phương; công tác quản lý chi đầu tư XDCB từ NSNN tại thị xã Duyên Hải cũng ngày càng hoàn thiện hơn. Tuy nhiên, thực tế cũng cho thấy, công tác quản lý chi đầu tư XDCB từ NSNN tại Thị xã vẫn còn một số bất cập, cần có các giải pháp khắc phục trong thời gian tới.

THỰC TRẠNG

Tình hình thực hiện chi đầu tư XDCB từ NSNN tại Thị xã

Thị xã Duyên Hải mới thành lập vào tháng 8/2015, bao gồm 2 phường và 5 xã, có vị trí địa lý thuận lợi trong giao lưu phát triển kinh tế, có vị trí và vai trò quan trọng trong bảo vệ an ninh và quốc phòng.

Là một thị xã được tách ra từ huyện Duyên Hải, kinh tế chậm phát triển, ít thuận lợi trong thu hút đầu tư, nên thu NSNN tăng không nhiều, trong khi áp lực chi NSNN của địa phương lại lớn. Do vậy, để đáp ứng nhu cầu phát triển, các cấp chính quyền phải thận trọng khi đưa ra các quyết định chi NSNN. Trong điều kiện như vậy, chi NSNN ở các địa phương phải thắt chặt, tuy nhiên riêng chi đầu tư XDCB từ NSNN là lĩnh vực chi quan trọng, nên thị xã Duyên Hải vẫn cố gắng duy trì tăng trưởng chi lĩnh vực này (Hình 1).

Tình hình chi đầu tư XDCB từ NSNN tại thị xã Duyên Hải tăng qua các năm. Vốn NSNN tập trung đầu tư XDCB trong giai đoạn này nhằm xây dựng kết cấu hạ tầng giao thông, nông nghiệp và phát triển nông thôn, văn hóa, giáo dục... Nhờ đó, đã góp phần duy trì tốc độ tăng trưởng kinh tế và tạo điều kiện đảm bảo an sinh xã hội cho người dân. Tình hình thực chi đầu tư XDCB từ NSNN tại thị xã Duyên Hải được thể hiện cụ thể qua Bảng 1.

Trong giai đoạn này, chi đầu tư XDCB từ NSNN tại thị xã Duyên Hải đã góp phần thúc đẩy tăng trưởng kinh tế, cơ cấu kinh tế có bước chuyển dịch đúng hướng, cơ sở vật chất được tăng cường, đô thị hóa phát triển nhanh, đời sống nhân dân được cải thiện rõ rệt.

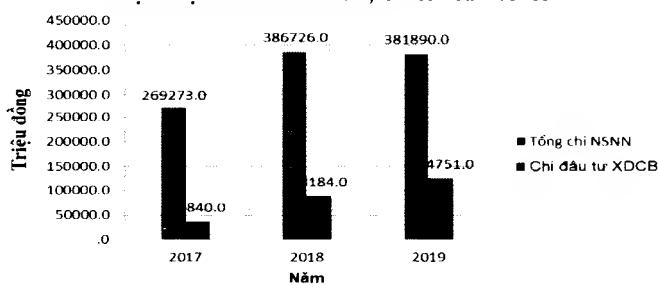
Đánh giá tình hình quản lý chi đầu tư XDCB từ NSNN của thị xã Duyên Hải

Một là, tỷ lệ vốn đầu tư thực hiện so với vốn đầu tư được phân bổ

Kết quả chi đầu tư XDCB từ NSNN tại thị xã Duyên Hải được thể hiện cụ thể qua Bảng 2.

Tỷ lệ vốn đầu tư thực hiện so với vốn đầu tư được phân bổ phản ánh mức độ kết quả đạt được của chi đầu

HÌNH 1: TÌNH HÌNH CHI ĐẦU TƯ XDCB TỪ NSNN TẠI THỊ XÃ DUYÊN HẢI, TỈNH TRÀ VINH

BẢNG 1: TÌNH HÌNH THỰC HIỆN CHI ĐẦU TƯ XDCB TỪ NSNN TẠI THỊ XÃ DUYÊN HẢI

Đơn vị tính: Triệu đồng

Năm	Dự toán	Thực hiện	Thực hiện/dự toán (%)
2017	39.000	36.840	94,46
2018	98.587	88.184	89,45
2019	158.265	124.751	78,82

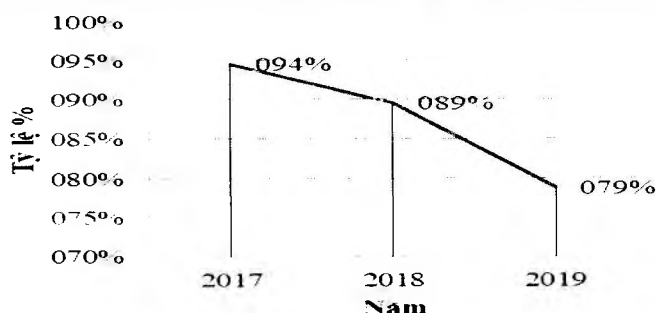
* Phòng Tài chính - Kế hoạch thị xã Duyên Hải, tỉnh Trà Vinh; Học viên cao học Trường Đại học Trà Vinh

BẢNG 2: KẾT QUẢ CHI ĐẦU TƯ XDCB TỪ NSNN TẠI THỊ XÃ DUYÊN HẢI

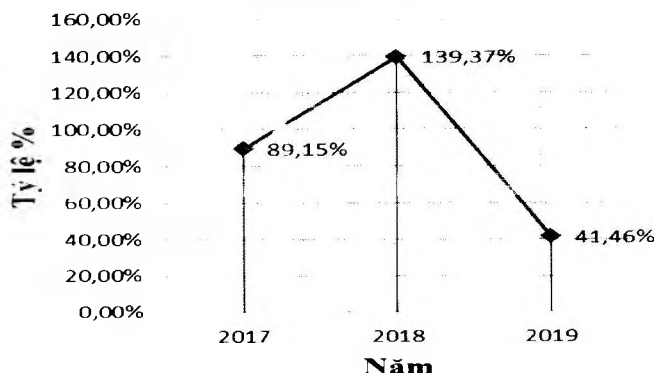
Đơn vị tính: Triệu đồng

Năm	Phân bổ	Thực hiện	Thực hiện/phân bổ (%)
2017	39.000	36.840	94,46
2018	98.587	88.184	89,45
2019	158.265	124.751	78,82

HÌNH 2: BIỂU ĐỒ TỶ LỆ VỐN ĐẦU TƯ THỰC HIỆN SO VỚI VỐN ĐẦU TƯ ĐƯỢC PHÂN BỐ TẠI THỊ XÃ DUYÊN HẢI

HÌNH 3: TỶ LỆ VỐN ĐẦU TƯ THỰC HIỆN NĂM NAY SO VỚI NĂM TRƯỚC

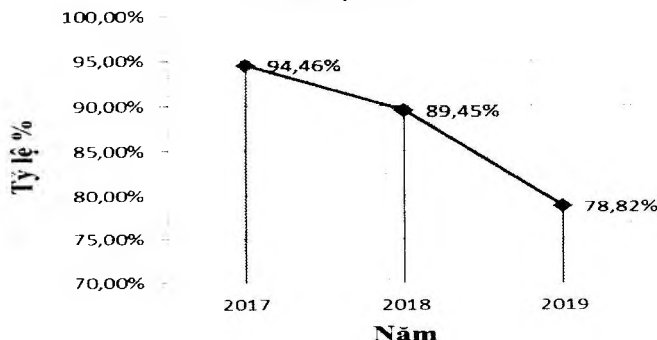

BẢNG 3: TÌNH HÌNH QUYẾT TOÁN VỐN ĐẦU TƯ XDCB TỪ NSNN TẠI THỊ XÃ DUYÊN HẢI

Đơn vị tính: Triệu đồng

Năm	Dự toán	Quyết toán	Quyết toán/dự toán (%)
2017	39.000	36.840	94,46
2018	98.587	88.184	89,45
2019	158.265	124.751	78,82

HÌNH 4: TỶ LỆ VỐN ĐẦU TƯ ĐƯỢC QUYẾT TOÁN SO VỚI DỰ TOÁN

từ XDCB từ NSNN tại thị xã Duyên Hải. Tỷ lệ vốn đầu tư thực hiện so với vốn đầu tư được phân bổ tại Thị xã không ổn định và có xu hướng giảm qua các năm (Hình 2). Điều này cho thấy, chi đầu tư XDCB từ NSNN tại thị xã Duyên Hải hiện nay vẫn chưa đạt được kết quả cao, vẫn còn tình trạng kế hoạch vốn đầu tư giao trong năm bị hủy bỏ hoặc chuyển sang năm sau.

Hai là, tỷ lệ vốn đầu tư thực hiện năm nay so với năm trước

Tỷ lệ vốn đầu tư thực hiện năm nay so với năm trước phản ánh mức độ kết quả đạt được của chi đầu tư XDCB từ NSNN tại thị xã Duyên Hải. Hình 3 cho thấy, tỷ lệ vốn đầu tư thực hiện năm nay so với năm trước tại thị xã Duyên Hải giai đoạn 2017-2019 không đều.

Đánh giá hiệu quả quản lý chi đầu tư XDCB từ NSNN

Theo các chỉ tiêu định tính:

Trong giai đoạn 2017-2019, mặc dù bị tác động từ khủng hoảng và suy thoái kinh tế toàn cầu, nhưng nhìn chung, công tác đầu tư XDCB của thị xã Duyên Hải tiếp tục đạt được những kết quả rõ nét, đã góp phần làm chuyển đổi cơ cấu kinh tế, nâng cao chất lượng đời sống nhân dân.

Tuy nhiên, kinh tế tăng trưởng thiếu bền vững, huy động các nguồn lực đầu tư phát triển còn hạn chế; tiến độ xây dựng nông thôn mới, xây dựng và phát triển đô thị còn chậm; kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội nói chung và hạ tầng đô thị nói riêng còn thiếu, thiếu đồng bộ. Điều này cho thấy, hiệu quả quản lý chi đầu tư XDCB từ NSNN tại thị xã Duyên Hải chưa cao.

Theo các chỉ tiêu định lượng:

(i) **Tỷ lệ vốn đầu tư được quyết toán so với dự toán**

Tình hình quyết toán vốn đầu tư XDCB từ NSNN tại thị xã Duyên Hải được thể hiện cụ thể qua Bảng 3.

Tỷ lệ vốn đầu tư được quyết toán so với dự toán xây dựng công trình được phê duyệt là chỉ tiêu đánh giá hiệu quả quản lý chi đầu tư XDCB từ NSNN tại thị xã Duyên Hải. Hình 3 cho thấy, tỷ lệ vốn đầu tư được quyết toán so với dự toán giảm dần qua các năm. Qua đó, quản lý chi đầu tư XDCB từ NSNN tại thị xã Duyên Hải hiện nay vẫn chưa hiệu quả.

(ii) **Tỷ lệ vốn đầu tư tiết kiệm được so với dự toán**

Tỷ lệ vốn đầu tư tiết kiệm được so với dự toán thể hiện hiệu quả quản lý chi đầu tư XDCB từ NSNN tại thị xã Duyên Hải. Hình 4 cho thấy, tỷ lệ vốn đầu tư tiết

kiệm được so với dự toán tại thị xã Duyên Hải giai đoạn 2017-2019, cho thấy chưa đạt yêu cầu theo sự chỉ đạo của Chính phủ là tiết kiệm 10% trên tổng mức đầu tư. Điều này cho thấy, quản lý chi đầu tư XDCB từ NSNN tại thị xã Duyên Hải hiệu quả vẫn chưa cao.

(iii) Tỷ lệ nợ đọng XDCB so với năm trước

Tỷ lệ nợ đọng XDCB năm nay so với năm trước đánh giá mức độ đạt được của hiệu quả quản lý chi đầu tư XDCB từ NSNN tại thị xã Duyên Hải. Khối lượng nợ đọng XDCB tại Thị xã ngày càng tăng, năm 2019 với tỷ lệ nợ đọng cao nhất là 66% và năm 2017 tỷ lệ nợ đọng thấp nhất là 19,08% (Hình 5). Điều này cho thấy, thị xã Duyên Hải có ưu tiên bố trí vốn để thanh toán nợ đọng XDCB của các công trình đã hoàn thành bàn giao đưa vào sử dụng.

Những hạn chế, tồn tại

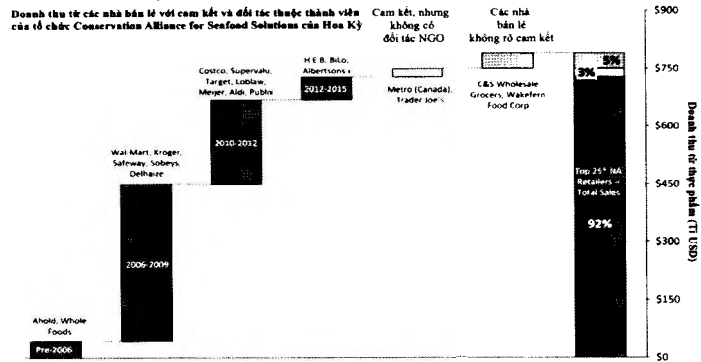
- Công tác quy hoạch còn bị xem nhẹ, chất lượng công tác quy hoạch còn thấp. Kế hoạch hóa vốn đầu tư vẫn còn xảy ra tình trạng bố trí dàn trải, chưa đạt yêu cầu trọng tâm, trọng điểm trong quản lý hoạt động đầu tư, chưa phù hợp về mặt thời gian đã ảnh hưởng tới hiệu quả chung vốn đầu tư bằng NSNN, làm chậm tiến độ triển khai thực hiện dự án.

- Khảo sát và lập dự án đầu tư dù đã chú trọng và chất lượng từng bước được cải thiện, nhưng thực tế vẫn còn nhiều dự án do khảo sát không kỹ lưỡng đã phải thay đổi.

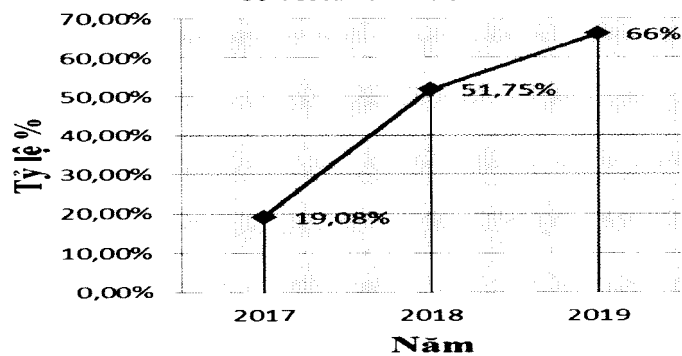
- Công tác thiết kế công trình: Trên thực tế nhiều công trình do chạy theo quy mô đầu tư, thiết kế chỉ định sử dụng vật tư đắt tiền, yêu cầu sử dụng hệ số an toàn quá mức cần thiết... hoặc thiết kế không phù hợp về mặt mỹ quan, nên sau khi hoàn thành phải tiếp tục chỉnh sửa, thậm chí phải đập bỏ làm lại, gây ra lãng phí NSNN. Bên cạnh đó, công tác thiết kế chưa bám sát mục tiêu, yêu cầu của dự án đã dẫn đến tình trạng khá phổ biến là tổng dự toán lớn hơn tổng mức đầu tư, nên một số trường hợp phải điều chỉnh tổng mức đầu tư đã được phê duyệt.

- Chất lượng công tác lập, thẩm định dự toán, thiết kế kỹ thuật chưa cao, còn nhiều sai sót về khối lượng, đơn giá, định mức trong XDCB; chưa phát hiện được hết các lỗi về giải pháp kiến trúc kết cấu và dự toán. Do chất lượng công tác thẩm định bị buông lỏng, nên dẫn đến tình trạng các quyết định phê duyệt dự án đầu tư khi triển khai thực hiện phải liên tục điều chỉnh, bổ sung tổng dự toán nhiều lần nhằm hợp thức hóa các chi phí phát sinh.

HÌNH 5: TỶ LỆ VỐN ĐẦU TƯ TIẾT KIỆM ĐƯỢC SO VỚI DỰ TOÁN

HÌNH 6: TỶ LỆ NỢ ĐÓNG XDCB TỪ NSNN NĂM NAY SO VỚI NĂM TRƯỚC

Nguồn: Phòng Tài chính - Kế hoạch thị xã Duyên Hải

- Công tác bồi thường, giải phóng mặt bằng chưa thực sự được quan tâm đúng mức, chưa thực hiện quyết liệt và chưa chủ động chuẩn bị các điều kiện cần thiết để thực hiện việc di dời, giải phóng mặt bằng một cách có hiệu quả.

- Công tác thực hiện xây lắp còn bộc lộ nhiều hạn chế, yếu kém nhất là khâu chuẩn bị và tổ chức thi công, kiểm tra giám sát đầu tư xây dựng công trình.

- Công tác thanh quyết toán vốn đầu tư chưa được thực hiện một cách nghiêm túc và triệt để; nhiều dự án vẫn thực hiện thanh toán qua khâu trung gian. Công tác quyết toán vốn đầu tư chưa thực sự được chủ đầu tư quan tâm, nhiều công trình, hạng mục công trình đã có khối lượng thực hiện, nhưng chủ đầu tư, đơn vị thi công chưa hoàn thành các thủ tục thanh quyết toán dẫn đến tình trạng vốn chờ công trình, việc thanh quyết toán vốn đầu tư dồn vào cuối năm, tạo ra sức ép lớn đối với NSNN.

- Công tác thanh tra, kiểm tra chưa được chú trọng đúng mức, các sai phạm gây ra thất thoát lãng phí vốn đầu tư XDCB từ NSNN, phát hiện được xử lý cũng chưa nghiêm đã dẫn đến giảm hiệu quả đầu tư.

- Chất lượng công tác giám định đầu tư và nghiệm thu công trình còn thấp. Hệ thống quản lý chất lượng công trình hiệu quả hoạt động còn thấp, đội ngũ cán bộ chuyên môn còn thiếu và năng lực chưa đáp ứng được yêu cầu thực tế, cũng như đạo đức nghề nghiệp.

- Công tác bảo hành, bảo trì và bảo dưỡng công trình đôi lúc bị xem nhẹ, không bố trí đủ kinh phí thực hiện duy tu bảo dưỡng nên công tác này mang tính chất chấp vá, không đồng bộ. Đây là một trong những nguyên nhân

khiến cho công trình đầu tư XDCC nhanh chóng xuống cấp, hư hỏng, giảm hiệu quả đầu tư..., đặc biệt là đối với các công trình xây dựng đường giao thông, thủy lợi...

- Việc đào tạo, chuyển giao công nghệ và quản lý công trình cho các đối tượng thụ hưởng và đối tượng liên quan khác chưa thực sự được chú trọng, nếu có thì cũng chỉ mang tính chất hình thức, qua loa.

NHỮNG GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN

Thứ nhất, tổ chức thực hiện tốt các chủ trương đầu tư XDCC bằng nguồn vốn NSNN

(i) *Công tác đấu thầu*: Lựa chọn nhà thầu là công việc mở đầu cho giai đoạn thực hiện đầu tư và hiện đã quy định rất cụ thể trong Luật Đấu thầu và các văn bản hướng dẫn có liên quan; việc lựa chọn nhà thầu thực hiện các dự án đầu tư XDCC bằng vốn NSNN cần phải đáp ứng yêu cầu về hiệu quả đầu tư của dự án, có đủ điều kiện năng lực chuyên môn tài chính, giá cả hợp lý; đảm bảo khách quan, công bằng, công khai, minh bạch. Hoạt động đấu thầu phải đảm bảo tính cạnh tranh, đấu thầu chỉ được thực hiện khi xác định được nguồn vốn thực hiện, không được kéo dài thời gian đấu thầu để đảm bảo tiến độ thực hiện dự án.

(ii) *Quản lý thi công công trình*: Nhằm nâng cao hiệu quả sử dụng vốn đầu tư trong giai đoạn tổ chức thi công xây dựng công trình, trước hết, cần tuân thủ nghiêm túc các quy định của Nhà nước về quản lý hoạt động đầu tư xây dựng. Kế tiếp là phải nâng cao chất lượng thẩm định dự án đầu tư, thẩm định thiết kế (thiết kế cơ sở và thiết kế kỹ thuật). Theo đó, cán bộ thẩm định phải có trình độ chuyên môn nghiệp vụ cao, có đạo đức nghề nghiệp không được để xảy ra các sai sót về khối lượng, kết cấu, đơn giá...

Tăng cường trách nhiệm của chủ đầu tư trong việc quản lý chất lượng công trình xây dựng, chống tình trạng tuyển chọn nhà thầu năng lực kém. Đồng thời, cũng phải tăng cường công tác quản lý nhà nước về chất lượng công trình, củng cố và kiện toàn bộ máy quản lý; đẩy mạnh công tác thanh tra, kiểm tra xây dựng, tăng cường đội ngũ cán bộ thanh tra xây dựng cả về số lượng và chất lượng; xử lý nghiêm minh các tổ chức, cá nhân vi phạm nguyên tắc quản lý XDCC, gây thất thoát lãng phí vốn đầu tư từ NSNN.

(iii) *Quản lý chi phí dự án đầu tư xây dựng công trình*: Chi phí dự án quyết định trực tiếp đến hiệu quả

đầu tư, do vậy việc quản lý chặt chẽ chi phí đầu tư xây dựng sẽ nâng cao được hiệu quả đầu tư.

Thứ hai, nâng cao chất lượng quyết toán vốn đầu tư

Công tác quyết toán vốn đầu tư cần phải có sự phối hợp chặt chẽ, đồng bộ giữa các cơ quan cấp phát vốn, thanh toán vốn và đơn vị chủ đầu tư, ban quản lý dự án trong việc kiểm tra, đối chiếu xác nhận số liệu vốn đầu tư đã cấp phát, thanh toán cho công trình. Gắn trách nhiệm cá nhân trong công tác quyết toán vốn đi kèm với chế độ khen thưởng, kỷ luật rõ ràng, nâng cao phẩm chất đạo đức nghề nghiệp của cán bộ thẩm tra quyết toán vốn đầu tư. Trong trường hợp cần thiết, có thể thuê đơn vị kiểm toán độc lập làm việc này để đảm bảo tính chính xác, khách quan.

Thứ ba, giải quyết triệt để tình trạng nợ đọng trong đầu tư XDCC bằng vốn NSNN

Các dự án khởi công mới phải đảm bảo phù hợp với quy hoạch được duyệt, có quyết định đầu tư, thiết kế kỹ thuật, tổng dự toán được duyệt theo đúng quy định về quản lý đầu tư và xây dựng.

Đối với các công trình có giải phóng mặt bằng, cần khẩn trương tiến hành ngay công tác giải phóng mặt bằng; chỉ triển khai công tác đấu thầu xây lắp khi công tác giải phóng mặt bằng đã thực hiện trên 80% khối lượng tránh làm ảnh hưởng đến tiến độ xây lắp, không để xảy ra tình trạng “vốn chờ công trình”.

Ưu tiên thanh toán số nợ vốn đầu tư XDCC từ năm trước; trả các khoản nợ vay tín dụng ưu đãi để thực hiện chương trình kiên cố hóa kênh mương, giao thông nông thôn, cơ sở hạ tầng làng nghề, hạ tầng thủy sản; bố trí vốn đầu tư để thực hiện các công trình chuyển tiếp. Sau khi bố trí vốn thực hiện những nhiệm vụ nêu trên nếu còn, thì mới bố trí vốn cho công trình khởi công mới. □

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Thị ủy Duyên Hải (2020). *Nghị quyết Đại hội Đảng bộ thị xã Duyên Hải, tỉnh Trà Vinh lần thứ III, nhiệm kỳ 2020-2025*
2. UBND thị xã Duyên Hải (2020). *Báo cáo tình hình kinh tế - xã hội thị xã Duyên Hải giai đoạn 2017-2019*
3. Phòng Tài chính - Kế hoạch thị xã Duyên Hải (2018-2020). *Báo cáo tổng kết hoạt động năm 2017, 2018, 2019*
4. Phòng Tài chính - Kế hoạch thị xã Duyên Hải (2020). *Báo cáo tình hình nợ đọng xây dựng cơ bản của thị xã Duyên Hải*